

hjælpe eder, vi kunne ikke enes om noget i saa Henseende; nu maa I selv se at klare eder, saa godt I kunne. Et saadant Standpunkt lader sig efter min Opfattelse ikke hævde eller forsvare. Det vilde ikke blot, synes det mig, være haardhjertet, men ogsaa, hvad der er værre, ubilligt og uretfærdigt.

Der kan ogsaa anføres andre Grunde for, at Staten træder hjælpende til her. Det erkender jeg i hvert Fald for mit Vedkommende. Jeg ser godt, at der er meget stor Forskel paa Bankkrakket i Fjor og den Katastrofe, her foreligger. Men alligevel er det jo, som der er gjort opmærksom paa ogsaa her i Dag og gentagne Gange i det andet Ting under Forhandlingen om denne Sag, saaledes, at det er let at indse, at det er meget vanskeligt at gøre det forstaaeligt for Den sjællandske Bondestands Sparekasses Indskydere, at det kunde være rigtigt af Staten at gaa med til Bankgarantien, som nu viser sig at ville paadrage Statskassen et ret betydeligt Tab, men som sikrede Bankernes Sparere, og saa alligevel helt at nægte at bidrage til at mildne Tabet for Den sjællandske Bondestands Sparekasses Indskydere. Det er jeg klar nok over. Det lader sig ikke gøre at faa Bondestandens Sparekasses Indskydere til at indse, at dette Forhold er rimeligt og billigt. Der er nu dog ogsaa den Lighed mellem de to Tilfælde, at da man i Fjor gik ind paa Bankgarantien, var det Hovedøjemedet dermed, at man vilde søge, saa vidt muligt at begrænse denne økonomiske Katastrofe, søge at afværge, at den skulde brede sig til større og større Kredse. Nu er der mange, der hævde, at det var forkert, det, vi gjorde i Fjor. Det er muligt; men jeg har dog den Dag i Dag den Opfattelse, at det var rigtigt. Jeg tror, at hvis vi ikke havde gjort det, vilde Bankkatastrofen have medført meget større Ulykker og strakt sig meget videre ud, end den gjorde, til Tab for Samfundet i sin Helhed. Og naar vi nu skulle give Tilskud her, er det i Virkeligheden ogsaa for at begrænse denne Ulykke og de Følger, som ellers vilde komme af Sparekasskatastrofen, særlig for Eksportforeningens Medlemmer. I hvert Tilfælde er det Hovedøjemedet for mig, naar jeg kan gaa med til det foreliggende Lovforslag.

Men endelig synes det mig ogsaa at kunne tale noget for, at Statskassen her træder hjælpende til, at Sparekasserne ere under Statskontrol, og endnu mere dette, at den tidligere Formand for Sparekassen

i en Aarrække beklædte et af Statens højeste Embeder. Thi der er vist ingen Tvivl om, at hvis ikke Alberti havde været Minister i en Aarrække, var det ikke blevet muligt for ham at fortsætte disse Bedragerier i det Omfang, som det nu desværre er lykkedes for ham. Jeg synes, at samtlige disse Grunde tale for, at man her træder hjælpende til.

Men hvad der nu efter min Mening taler allermest derfor, er det ulykkelige Forhold, som er til Stede imellem Sparekassen og Smør-Eksportforeningen. Det hævdes jo fra Sparekassens Side, at den har vistnok $7\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til gode hos Smør-Eksportforeningen. Det er jo noget, der siger sig selv, at hvis Eksportforeningen skal tilsvare denne Fordring — Eksportforeningen, der kun bestaar af ca. 50 Mejerier —, saa vil det føre til, at de allerfleste af disse Mejeriers Andelshavere eller rimeligvis, for saa vidt som de skulde være fuldt solidariske, alle ville blive ruinerede. Det vil sikkert føre til, at de blive ruinerede alle Mand lige fra Husmanden til Godsejeren. Der siges, men jeg ved ikke, om det forholder sig rigtigt, at der mellem de 50 Mejerier er ca. 30, der kun hæfte med Mejeriets Ejendele. Disse Mejeriers Interessenter kunne jo ikke blive helt ruinerede. Lad et Mejeris Ejendele, dets Bygninger, Maskiner, Inventar, Grund osv., være 30—40,000 Kr. værd, saa kommer man vel ikke meget højere op med Gennemsnitsværdien, og i hvert Fald vilde Sparekassen vistnok ikke kunne faa mere ud af det, hvis den skulde overtage disse Aktiver. Ad den Vej kan man saa kun naa op til at faa Dækning for ca. 1 Mill. Kr. Men skulle de andre ca. 20 Mejeriers Interessenter tilsvare de øvrige $6\frac{1}{2}$ Mill. Kr., er det vist aldeles givet, at alle disse Mejeriers Andelshavere blive fuldstændig ruinerede hver Mand, og det er da en Ulykke af et saa stort Omfang og af en saadan samfundsmæssig Betydning, at det er, synes mig, berettiget fra det offentliges Side at skride hjælpende ind for at afværge noget saadant. Og det staar for mig saaledes, at skal der være Haab om, at dette Forhold mellem Sparekassen og Smør-Eksportforeningen skal kunne ordnes og afvikles i Mindelighed, sker det sikkert ikke, uden at Statskassen giver et væsentligt Tilskud dertil. Vil Statskassen ikke bidrage noget, er det vel ikke meget sandsynligt, at Sparekassen vil kvittere noget af sin Fordring, og det vil jo saa føre først til en aarelang Proces — maaske flere Processer, jeg ved